

REFERAT Udvalg for Læsøs Natur og Landskab d. 08-12-2020

Mødedato Tirsdag d. 08. december 2020 kl. 19:00

Mødested Mødesalen

Indholdsfortegnelse

Plan for Læsøs Natur og Landskab.....	3
Natur - Natur på tværs af Nordjylland - 2020.....	5

Punkt 1: Plan for Læsøs Natur og Landskab

01.00.00-P15-1-18

Sagsfremstilling

Udvalget for Læsøs Natur og Landskab har siden sin nedsættelse som § 17 stk. 4-udvalg på en række møder behandlet forskellige udfordringer vedr. en plan for den fremtidige naturpleje på Læsø, herunder beslutning om hvilke naturtyper der kan skabes enighed om at prioritere i forskellige områder.

I kommissoriet for udvalget beskrives forventningerne til udvalgets afrapportering og forslag til en plan, der bl.a. skal indeholde:

1. Udvalget for Natur og Landskab skal for hele øens landareal og omkringliggende småøer lokalisere
 - a) den nuværende beliggenhed af øens naturlandskaber (dvs. strandenge, strandoverdrev, heder, klitter, klitheder, hedemoser, tilgroede udyrkede arealer, tidligere dyrkede arealer, skove, plantager, strande, strandsøer, søer),
 - b) hvordan disse arealer er afvandet (grøfter), og
 - c) hvilke eventuelle invasive arter, der måtte udgøre en særlig trussel.
2. Byområder, sommerhusområder, de kommunale havne og veje og graveområder er ikke omfattet. Udvalget kan inddrage strandnære dele af søterritoriet i arbejdet, hvor det er relevant for forvaltningen af landarealerne.
3. På baggrund af denne lokalisering anmodes Udvalget for Natur og Landskab om at udarbejde forslag til en samlet landskabs- og forvaltningsplan for øens naturlandskaber. Planen skal primært foreslå, hvordan øens åbne natur og tilgroede arealer ønskes at fremstå på længere sigt, og hvordan dette kan opnås gennem de foreliggende plejemuligheder, driftsformer og tilskudsmuligheder.
4. Udvalget for Natur og Landskab skal arbejde for, at planen i sin helhed og/eller på nærmere angivne punkter er egnet til at skaffe eksterne midler og anden support til naturpleje, drift og naturvejledning fx fra EU, Unesco, staten, Danmarks Naturfond og andre mulige kilder til finansiering og anerkendelse.

Som udgangspunkt har udvalget arbejdet med en opdeling af Læsø i 27 områder, der kan samles i følgende hovedtyper (naturtyper) (A-K):

- A. Landhævede stenrev nær og på Læsø (23, 24)
- B. Den store sandflade, Fjæren, syd og sydøst for Læsø (25)
- C. Nyopståede, uberørte græsholme og andre øer (0)
- D. Nordlige kyststrækninger (1, 2, 3)
- E. Syd- og sydøstlige kyststrækninger (4, 5, 6, 7)
- F. Sydvest- og vestlige kyststrækninger (8)
- G. Indsander (9)
- H. Hedemoser (10)
- I. Klitplantager (11)
- J. Gamle hedearealer, nu domineret af selvsåede skove (12, 13, 14, 18)
- K. Landbrugsområder (15, 16, 19, 20, 21, 22)

Desuden har udvalget tidligere godkendt en rapport, der analyserer naturtilstanden i de områder på Læsø, der er udlagt som § 3-områder, og som derfor skal plejes til en tilstand, der svarer til udpegningsgrundlaget, alternativt søges udtaget af udpegningsgrunden.

Udvalgets arbejde har undervejs indeholdt dialogmøder med en såkaldt referencegruppe, bestående af bl.a. forskellige naturforeninger og interesseorganisationer.

Udvalget er tidligere blevet præsenteret for en foreløbig rapport, men da den økonomiske situation på det tidspunkt ikke efterlod nogen sandsynlighed for at en plan, der forudsatte en øget naturplejeindsats, ville kunne forfølges, besluttede udvalget slet ikke at foreslå en plan - "hellere ingen plan end en plan, der bare endte på reolen".

Med Kommunalbestyrelsens beslutning i forbindelse med vedtagelse af Budget 2021 og overslagsårene 2022- 2024, hvor der er afsat kr. 1 mio årligt til naturpleje, giver det imidlertid nu mening, at fremsætte planen som forslag, så den kan bidrage med at sætte retning for den konkrete indsats.

På mødet vil formanden uddele og gennemgå en redigeret og kommenteret udgave af planen

Inviterede deltagere i punktets behandling

Stine Pagel Hansen

Administrationen indstiller, at

den samlede plan for Læsøs natur og landskab prioriteres, færdigbehandles, godkendes og indstilles til vedtagelse i Teknik-, Havne- og Kulturudvalget samt Kommunalbestyrelsen

Beslutning

Formanden udleverer et udkast til den endelige rapport samt forslag til afsnit vedrørende indledning (summary) og introduktion.

I forslaget er ændringer i forhold til tidligere versioner markeret med rødt.

Rapportens indstillinger drøftes og kommenteres således:

Vedr. §3-arealer: det er målet at undersøge et antal arealer årligt

Adgangsveje: prioriteres ikke, dog ønskes en cykelsti fra Horneks til Holtemmen

Højspændingsmaster: det forventes, at der sker en afklaring, når sagen vedrørende udskiftning genoptages i løbet af få år

Hegning: Naturstyrelsen kan ikke tilslutte sig en formulering, der fastlægger, at der ikke hegnes tættere end 10 – 50 meter fra græskanten. Afgræsningen bør foretages helt ud til vandkanten. Elektronisk hegning bør undersøges, men der bør tages hensyn til f.eks. personer, der er bange for de spore dyr og mulighederne for friluftsliv. Stine Pagel Hansen omformulerer afsnittet.

Udsigtsåbninger og –tårne: Lars Vilsen, Jørgen Larsen og Per Ejnar Jacobsen kan ikke støtte, at der opsættes udsigtstårne.

Udsætning af forsvundne dyrearter: Udvalget er ikke enig, og indsatsområdet udgår.

Naturvejledning: Naturstyrelsen, Læsø Kommune og Staten opfordres til i fællesskab at søge tillægsbevillinger til naturvejledning. Læsø Turist- og Erhvervsforening opfordres til at finde mest muligt fleksible ordninger vedr. bl.a. guidede ture. Jens Morten Hansen omformulerer afsnittet.

Tomter: Antallet af registrerede tomter undersøges. Tallet 300 fjernes.

Havediger: ingen bemærkninger

Tanghuse: Leif Ladefoged omformulerer afsnittet

Kystzonen: teksten tilrettes, så overgangen mellem det åbne land og skovgrænsen formuleres således: over en ca. 200 meter bred overgangszone går det åbne land over i et ubrudt skovbryn.

Aktiv kystdannelse: Jesper Blom Hansen forslag til nyt 1. afsnit.

Fredede Natura 2000- og § 3-arealer: kystzonen rundt: Sidste 3 linjer slettes eller konsekvensrettes jf. Stine Pagel Hansens forslag til formulering vedr. kystzonen. Bemærkningen, at udvalget ikke ønsker flere restriktioner i de beskyttede områder flyttes til indledende afsnit i kapitel 8.

Kystbeskyttelseszone: Stine Pagel Hansen omformulerer. Ønsket er en generel revision af zonen eller muligheder for dispensationer.

Skadedyr: OK

Invasive arter: Rynket rose anses p.t. for at være holdt i ave. Afsnit om vadegræs: OK

Græsningstryk: Stine Pagel Hansen formulerer fj. Beskrivelse af kystbeskyttelseslinjen.

Landbrugslandet: OK

Natur- og Kulturfredninger: OK

Beskyttelsezone på søterritorie: udgår.

Vedr. kap. 9: Sidste afsnit ændres, så Naturstyrelsen ikke pålægges forpligtelser

Forslag til særligt højt prioriterede områder: OK

Når de nye formuleringer er klar, rundsendes til alle udvalgets medlemmer til orientering og godkendelse.

Herefter indstilles rapporten til Teknik-, Havne- og Kulturudvalget.

Teknik-, Havne- og Kulturudvalget indstiller videre til Kommunalbestyrelsen, der kan vælge at sende forslaget i høring.

Punkt 2: Natur - Natur på tværs af Nordjylland - 2020

01.05.12-P00-1-20

Sagsfremstilling

De nordjyske kommuner og Business Region North vil fremme etableringen af naturnationalparker, hvor der skabes plads til vild og dynamisk natur. Arbejdet skal munde ud i et konkret indspark til regeringens plan om mere biodiversitet ved at skabe 15 naturnationalparker i Danmark, heraf flere i Nordjylland.

Nordjylland har allerede en fantastisk natur og enestående landskaber, som vi er meget stolte af. De nordjyske kommuner har i de senere år stået sammen for at præsentere den nordjyske natur på 'Naturmødet' i Hirtshals, ligesom vi har samarbejdet på tværs af kommunerne med 'Grønt Danmarkskort'. Vi har således skabt et solidt fælles fundament - både fagligt og organisatorisk.

Vi har nu behov for en fælles politisk retning i Nordjylland i forhold til at satse på mere og vildere natur. Vi kalder projektet for 'Natur på tværs af Nordjylland'.

'Natur på tværs af Nordjylland' blev præsenteret under en debat på 'Naturmødet' 2019, hvor nordjyske politikere, repræsentanter for Landbrug og Fødevarer samt Danmarks Naturfredningsforening drøftede mulighederne for at fremme store og vilde naturområder i Nordjylland. Nordjylland har nemlig et særligt potentiale for vildere natur, hvis der bliver samarbejdet på tværs af kommunegrænser.

'Natur på tværs af Nordjylland' er et uformelt samarbejde mellem Business Region North (BRN) og de 11 nordjyske kommuner.

Udvælgelse af naturområder

Målet er at identificere og beskrive en række konkrete naturområder i Nordjylland, som har potentiale til at blive udpeget til naturnationalparker. Områderne vil efterfølgende blive sendt til regeringen som hele Nordjyllands invitation til et samarbejde om at indfri regeringens mål om at udpege 15 naturnationalparker i Danmark. Mere og vildere natur i Danmark er nemlig et landspolitisk ønske.

Udvælgelse af områder sker på baggrund af en faglig rapport fra Institut for Bioscience ved Aarhus Universitet, som forventes klar 1. januar 2021. Den bygger på den nyeste viden om natur og biodiversitet og indeholder en screening af hele Nordjylland i forhold til at udpege de største potentialer for vild natur. BRN og de nordjyske kommuner vil på baggrund af rapporten udpege en række pilotprojekter, og derfra gå i dialog med lodsejere og interessenter for at beskrive rammerne for en naturnationalpark.

Det er en forudsætning for projektets succes, at lodsejere indgår på 100 procent frivillig basis, og at der er en solid lokal forankring og opbakning til projektet.

'Natur på tværs af Nordjylland' skal ikke kun bremse tabet af biodiversitet ved at afsætte plads til vild og dynamisk natur. Der vil også være en række positive, afledte effekter af store naturområder, som kommer både lokalsamfundet og regionen til gavn.

Udtagning af landbrugsjord til natur vil bidrage til at fremtidssikre landbrugserhvervet ved at kompensere for ophør af dyrkning af arealer, som i dag ikke er rentable. Vild natur er også et effektivt klimaværktøj, både i forhold til lagring af kulstof og tilbageholdelse af mere vand i landskabet, ligesom vild natur kan fjerne uønskede næringsstoffer. Det er en meget vigtig kulisse for et levende friluftsliv og byder på gode muligheder for både sundhedsfremme og undervisning på alle niveauer. Endelig vil vild natur være et trækplaster i forhold til bosætning og turisme.

Værktøjerne til at skabe plads til vild natur kan være mange, herunder multifunktionel jordfordeling, men det vil afhænge af de lokale forhold i hvert af de enkelte fyrtårnsprojekter.

Samarbejde og organisering

Natur på tværs af Nordjylland organiseres som et tværgående samarbejde inden for de eksisterende økonomiske og organisatoriske rammer i BRN og de nordjyske kommuner. Det tværgående samarbejde er et vigtigt element, fordi naturen ofte går på tværs af kommunegrænserne og fordi chancen for succes øges, når vi løfter i flok.

Der er nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra fire kommuner, Jammerbugt, Vesthimmerland, Mariagerfjord og Aalborg Kommune. De varetager projektledelsen og sikrer projektets fremdrift. Arbejdsgruppen refererer til en styregruppe, som består af de tekniske chefer fra samtlige nordjyske kommuner. Business Region North's bestyrelse og de enkelte nordjyske byråd sikrer det politiske ophæng.

I starten af 2021 etableres et kommunalt netværk med repræsentanter fra forvaltningerne i hver af de nordjyske kommuner. Netværket skal identificere relevante ressourcpersoner i de enkelte kommuner, som arbejdsgruppen og styregruppen løbende kan trække på i forbindelse med konkrete arbejdsopgaver. Derudover skal netværket bidrage til dialog og borgerinddragelse i forbindelse med udviklingen af de konkrete naturnationalparker.

Proces og workshop

Der afholdes en workshop i foråret 2021, hvor alle nordjyske politikere samt en række interessenter inviteres for at styrke kendskabet og ejerskabet til projektet. Workshopen vil bestå af en række faglige indlæg og konkrete drøftelser.

Arbejdsgruppen vil derefter udarbejde en endelig projektbeskrivelse, som vil blive forelagt BRN's bestyrelse og de lokale byråd for endelig godkendelse.

Program for workshoppen er vedlagt som bilag. Workshoppen var planlagt til efteråret 2020, men er udskudt som følge af Covid-19.

For at skabe opmærksomhed om projektet vil arbejdsgruppen frem mod workshoppen præsentere idéerne og det faglige grundlag bag 'Natur på tværs af Nordjylland' for de nordjyske politikere via en oplysningskampagne. Kampagnen vil tage udgangspunkt i de potentialer og fordele, der er ved at afsætte plads til vild natur. Det vil både være specifikt for den truede biodiversitet, men også generelt for Nordjylland.

Kompetence

Teknik-, Havne- og Kulturudvalget -> Udvalget for Læsøs Natur og Landskab -> Kommunalbestyrelsen

Historik

Administrationen indstiller, at 30. november 2020, pkt. 8:
orienteringen tages til efterretning

Teknik-, Havne- og Kulturudvalg, 30. november 2020, pkt. 8:

Udvalget indstiller, at sagen oversendes til Udvalget for Natur og Landskab samt til Kommunalbestyrelsen.

Lars Vilsen ønsker tilføjet, at han ikke kan stemme for Nationalparker eller Naturparker på Læsø - hverken nu eller i fremtiden.

Administrationen indstiller, at

orienteringen tages til efterretning

Beslutning

Et flertal i udvalget mener, at det falder uden for udvalgets kommissorium og ønsker ikke at udtale sig til forslaget.

Lars Vilsen ønsker at få beslutningen påført samme bemærkning, som ved behandlingen i Teknik-, Havne- og

Kulturudvalget, nemlig at Lars Vilsen ikke ønsker nationalparker eller Naturparker på Læsø hverken nu eller i fremtiden.

Jørgen Larsen tilslutter sig denne udtalelse.